

Obsah

Předmluva.....	3
Obsah.....	5
Seznam obrázků	10
1. Číselné soustavy a jejich převod	13
1.1. Obecná definice soustavy.....	13
1.2. Převod desítkového celého čísla	14
1.2.1. Do osmičkové soustavy	14
1.2.2. Do dvojkové soustavy	14
1.3. Převod desítkového desetinného čísla.....	15
1.3.1. Do dvojkové soustavy	15
1.4. Převod do desítkové číselné soustavy	16
1.4.1. Z šestnáctkové soustavy.....	16
1.4.2. Z dvojkové soustavy	17
1.5. Převod mezi dvojkovou, osmičkovou a šestnáctkovou soustavou.....	17
1.5.1. Proč používáme osmičkovou a šestnáctkovou soustavu?	17
1.5.2. Převod z osmičkové do dvojkové soustavy	17
1.5.3. Převod z dvojkové do osmičkové soustavy	18
1.5.4. Převod ze šestnáctkové do dvojkové soustavy	18
1.5.5. Převod z dvojkové do šestnáctkové soustavy	19
1.5.6. Převod mezi osmičkovou a šestnáctkovou soustavou.....	19
2. Hammingova vzdálenost, zabezpečující a samoopravné kódy	21
2.1. Rozšíření kódu o paritu	22
2.2. Konstrukce SEC (<i>single error correcting</i>) kódu.....	23
2.2.1. Princip identifikace a opravy chybného bitu.....	23
3. Uložení dat v počítači.....	26
3.1. Informace a její jednotky	26
3.2. Čísla v pevné řádové čáře.....	26
3.2.1. Přímý kód.....	26
3.2.2. Kód s posunutou nulou	28
3.2.3. Doplnkový kód.....	29
3.3. Sčítání čísel v doplňkovém kódu	30
3.4. Odčítání v doplňkovém kódu.....	32
3.5. Násobení a dělení v doplňkovém kódu	32
3.5.1. Násobení mocninou 2^k	32
3.5.2. Dělení mocninou 2^k	32
3.5.3. Násobení obecným celým kladným číslem.....	32
3.5.4. Dělení obecným celým číslem	33
3.6. Čísla v pohyblivé řádové čáře	33
3.6.1. Formát čísel v pohyblivé čáře	33
4. Datové typy a struktury.....	38
4.1. Jednoduché datové typy	38
4.1.1. Boolean	38
4.1.2. Char.....	38
4.1.3. Integer	39
4.1.4. Real	39
4.1.5. Ukazatel	40
4.2. Složené (strukturované) datové typy.....	40
4.2.1. Pole.....	40

4.2.2. Záznam	41
4.3. Hierarchie složených datových typů	42
5. Strojový kód procesoru, způsoby adresace	45
5.1. Strojový kód procesoru	45
5.1.1. Formát instrukce:	45
5.1.2. Cvičný strojový kód fiktivního procesoru	46
5.2. Způsoby adresace	46
6. Strojové instrukce.....	50
6.1. Typy strojových instrukcí:	50
6.2. Logické instrukce	51
7. Algoritmy a programy, konstrukce jednoduchých algoritmů	56
7.1. Algoritmus	56
7.2. Strukturované algoritmy.....	56
7.3. Grafické znázornění algoritmů.....	58
7.3.1. Vývojové diagramy.....	58
7.3.2. Strukturogramy	58
7.3.3. Plošné strukturogramy	59
7.4. Praktické příklady:	59
8. Převod algoritmů do programovacího jazyka	65
8.1. Postup převodu algoritmu na program	65
8.1.1. Úprava algoritmu	65
8.1.2. Realizace základních struktur	65
8.2. Komplexní příklad – vlastnosti algoritmu.....	74
8.2.1. Varianta 1	76
8.2.2. Varianta 2	76
8.2.3. Varianta 3	77
8.2.4. Varianta 4.....	78
8.2.5. Varianta 5	79
9. Charakteristika vybraných součástí počítače	82
9.1. Výkon procesoru	82
9.2. Pevný disk	84
9.2.1. Geometrie disku	84
9.2.2. Vybavovací doba u pevného disku	85
9.3. Optický disk (CD-ROM)	86
9.3.1. CD-R a CD-RW	87
9.4. Vysokokapacitní optický disk (DVD).....	89
9.4.1. Formáty a standardy médií DVD	89
9.4.2. Rychlost DVD mechanik	90
9.4.3. Zapisovatelné formáty DVD	90
9.5. Modem a terminál	90
9.6. Displej	92
9.6.1. Barevná obrazovka televizního typu.....	92
9.6.2. Rastrový monitor.....	93
9.7. Grafický adaptér.....	94
10. Operační systémy	97
10.1. Úkoly operačního systému.....	97
10.2. Druhy operačních systémů.....	97
10.3. Multitasking	97
10.4. Procesy	98
10.4.1. Stavby procesů	98

10.4.2.	Kritická oblast	99
10.4.3.	Prostředky pro řízení přístupu do kritické oblasti	99
10.5.	Přidělování zdrojů (prostředků)	99
10.5.1.	Klasifikace zdrojů (z hlediska multitaskingového režimu)	100
10.6.	Operační systém Microsoft® Windows	100
10.6.1.	Uživatelé systému	100
10.6.2.	Systém souborů	100
10.6.3.	Architektura operačního systému	100
10.6.4.	Procesy a multitasking	101
10.7.	Operační systém LINUX	102
10.7.1.	Uživatelé systému	102
10.7.2.	Systém souborů	103
10.7.3.	Procesy a multitasking	103
10.7.4.	Stavy procesů	104
11.	Booleova algebra, výrokový počet	107
11.1.	Logické funkce	107
11.2.	Booleova algebra	107
12.	Disjunktivní a konjunktivní tvar formule	113
12.1.	Převod logické formule do DN formy	113
12.1.1.	Ekvivalentní úpravy	113
12.1.2.	Pravdivostní tabulky	114
12.2.	Převod logické formule do KN formy	116
12.2.1.	Pomocí pravdivostní tabulky	116
12.3.	Karnaughovy mapy	118
13.	Logické obvody, analýza a syntéza logických obvodů	123
13.1.	Co je logický obvod?	123
13.2.	Analýza kombinačních obvodů	123
13.2.1.	Postup analýzy kombinačního obvodu	124
13.3.	Syntéza kombinačních obvodů	125
13.3.1.	Syntéza obvodů z hradel NON, AND, OR	125
13.3.2.	Syntéza obvodů pouze z hradel NAND	126
13.3.3.	Syntéza obvodů pouze z hradel NOR	129
13.4.	Realizace základních hradel tranzistory	131
13.4.1.	Realizace invertoru	131
13.4.2.	Realizace hradel NAND a NOR – 1.varianta	131
13.4.3.	Realizace hradel NAND a NOR – 2.varianta	132
14.	Základní kombinační obvody	136
14.1.	Základní typy kombinačních obvodů	136
14.1.1.	Kodér	136
14.1.2.	Dekodér	137
14.1.3.	Spojování dekodérů	139
14.1.4.	Multiplexor	140
14.1.5.	Demultiplexor	142
15.	Sekvenční obvody	146
15.1.	S-R klopný obvod	146
15.1.1.	Stabilní stavy S-R klopného obvodu	147
15.1.2.	Použití S-R klopného obvodu	151
15.1.3.	S-R klopný obvod řízený hodinovými pulsy	151
15.1.4.	Použití S-R klopného obvodu jako 1-bitové paměti	152
15.2.	D-klopný obvod s hodinovým vstupem	152

15.2.1. Použití D-klopného obvodu jako 1-bitové paměti	153
15.3. J-K klopný obvod	153
15.4. Typy klopných obvodů	153
15.4.1. Obvody typu latch	153
15.4.2. Obvody typu flip-flop	154
15.4.3. Obvody typu master-slave	154
15.5. Použití klopných obvodů	155
15.5.1. Registr	155
15.5.2. Posuvný registr	155
15.5.3. Asynchronní čítač	156
16. Operační paměti v počítači, jejich typy a využití	159
16.1. Základní charakteristika operační paměti	159
16.1.1. Organizace RAM paměti	159
16.1.2. Rozdělení paměti RAM	159
16.2. Paměť ROM	160
16.2.1. Základní typy čipů ROM	160
16.3. Čipy typu DRAM	165
16.4. Čipy typu SRAM	165
16.4.1. Cache paměti	166
16.5. Adresace paměti	171
16.6. Strategie přidělování paměti	172
16.6.1. Virtuální paměť	172
16.6.2. TLB cache	173
Příloha A - Základy programovacího jazyka Turbo Pascal	175
A.1. Krátce z historie jazyka Pascal	175
A.2. Struktura a základní prvky programu	175
A.2.1. Klíčová slova a identifikátory	175
A.2.2. Identifikátory	176
A.2.3. Text programu	176
A.2.4. Části programu	176
A.3. Deklarace	177
A.3.1. Deklarace konstant	177
A.3.2. Deklarace proměnných	178
A.4. Příkazy	178
A.4.1. Jednoduchý a složený příkaz	179
A.4.2. Příkaz přiřazení	179
A.4.3. Operátory	179
A.5. Datové typy	180
A.5.1. Standardní datové typy	181
A.5.2. Ordinální datové typy	181
A.5.3. Datový typ interval	182
A.5.4. Anonymní a pojmenovaný datový typ	182
A.5.5. Výčtový datový typ	183
A.5.6. Datový typ pole	183
A.5.7. Datový typ řetězec znaků	184
A.5.8. Datový typ záznam	184
A.5.9. Datový typ množina	185
A.5.10. Datový typ soubor	186
A.5.11. Datový typ ukazatel	186
A.6. Procedury a funkce	187

A.6.1. Procedury.....	187
A.6.2. Funkce	188
A.6.3. Parametry procedur a funkcí	189
A.7. Větvění programu.....	189
A.7.1. Podmíněné větvení.....	189
A.7.2. Výběr variant - case.....	190
A.8. Cykly	191
A.8.1. Cyklus s podmínkou na začátku.....	191
A.8.2. Cyklus s podmínkou na konci	191
A.8.3. Cyklus s pevným počtem opakování.....	191
A.8.4. Další procedury a funkce spojené s větvením programu	192
A.9. Důležité procedury a funkce jednotky System.....	192
A.9.1. Procedury vstupu a výstupu	192
A.9.2. Řízení výstupu pomocí parametrů.....	193
A.9.3. Matematické funkce	194
A.9.4. Operace s řetězci	195
A.9.5. Práce se soubory	196
A.9.6. Textové soubory	197
A.9.7. Soubory typu file of.....	198
A.10. Pomocné procedury a funkce jednotky CRT	199
A.11. Slovo závěrem	199
Příloha B - ASCII tabulka	200
Použitá a doporučená literatura	201